

d'aquesta classe) i el PRESIDENT (caldria veure els *emíigs* que apareixen en els cançons catalans medievals). — CARME BOYÉ, Secretari.

7 gener 1955: Art i Arqueologia. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. J. PUIG I CADAVALCH presenta la seva comunicació sobre *L'escultura romànica catalana*. Per a definir-la — comença dient el Comunicant — cal no sols estudiar els temes iconogràfics i llur interpretació, sinó desxifrar les lleis de composició que la regeixen. L'estil no són sols els temes i la tècnica, així com les paraules solament i la manera d'escriure-les no formen el llenguatge; en l'escultura romànica hi ha unes lleis morfològiques, trama delicada i complexa, com les lleis de la sintaxi. Primerament cal anotar que l'escultura romànica s'emmotlla a l'edifici i al medi on ha de viure; l'arquitectura la limita, les figures es dobleguen, s'agenollen, s'enxiqueixen per adaptar-se als límits del seu quadre. La línia geomètrica ha guiat l'escultor, i aquesta línia pot descobrir-se sota les formes o figures més complicades. En l'ornamentació hi ha dos elements: el tema simple en primer lloc, i la llei amb què és repetit. Aquesta llei, en l'escultura romànica, es redueix sovint a la juxtaposició; els temes són juxtaposats simètricament, ja afrontats, ja contraposats. La simetria domina en els capitells, ja en relació amb el pla axial que passa pel centre de les cares de les figures, ja amb el que passa pels angles dels àbacs. Aquest caràcter geomètric fou la força engendradora de monstres terribles, aquells monstres que vituperà sant Bernat: àguiles de cap doble, animals units per llurs extremitats inferiors que han tingut aquest origen geomètric. A més, un tema elemental engendra, en repetir-se, els més diversos temes compostos. Així, l'antic tema de la tija, usat per musulmans i cristians, que sofreix estranyes metamorfosis i es torna serpents, o bé tiges i fulles esdevenen animals fantàstics, com als monestirs de Cuixà i de Sant Pere de Roda. La juxtaposició sistemàtica d'aquestes tiges crea noves formes com a Sant Martí de Canigó o a l'altar de l'església de Sant Andreu de Sureda. Hom s'admira que es pugui obtenir tanta varietat de formes amb mitjans tan senzills. Aquestes lleis geomètriques també s'observen en els timpans de les esglésies, on l'espai permet d'aplicar-les a grans dimensions. Els elements simples de l'ornamentació romànica són inventats per la fantasia i no pretenen de copiar el món real. La flora romànica és inexistente en la natura; la fauna igualment, i fins i tot l'escultor deforma els animals existents. L'home també és desfigurat, a vegades, vorejant la caricatura. Qui vulgui judicar l'escultura romànica amb el criteri clàssic no hi trobarà cap bellesa, però, amb tot, aquest món inexistente, monstruós, deforme i anormal omplí de belleses els portals i els claustres d'una gran part d'Europa i fou l'encant dels homes durant més de dos-cents anys.

Intervenen el PRESIDENT, el Sr. AINAUD i el COMUNICANT. — R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.

14 gener 1955: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. RAFAEL TESIS fa l'elogi de l'escriptor català Avel·lí Artís, mort a Mèxic el 30 de desembre de 1954.

El PRESIDENT presenta el segon fascicle del volum III dels «Estudis Romànics», que acaba d'aparèixer.

El Sr. OSVALD CARDONA parla de *La relació entre la poesia d'Alcover i la de Costa i Llobera* (a propòsit del centenari de llur naixement). Exposava sumàriament l'obra poètica de cadascun d'ells fins a l'any 1885. En aquesta data Costa va a Roma, i els amics li publiquen les primeres poesies. Alcover té el primer contacte públic amb Costa per la recensió que féu d'aquell llibre. En tornar Costa a Roma, coincideix amb Alcover en un sentiment d'incomprensió: el d'aquest, sentit en la premsa i en l'ambient de la literatura espanyola, i el d'aquell, pel poc èxit immediat del seu llibre. El Comu-